

MŪSŲ LIETUVA

NR. 44 (1475) - SEMANÁRIO - 1976 M. LAPKRITIS - NOVEMBRO 4 D. - 1,50 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS BRAZILIJON 50-METIS (1926-1976)

Gyvybinė kryžkelė

Ryšium su tautinių šokių švente, kurioje dalyvavo per 2000 gražaus lietuviško jaunimo, pakilo entuziazmo banga: turime daug jaunimo, kuris užtikrins lietuviybės ateitį! Taip, pagrindo tokiam entuziazmui yra, bet neperdaug. Visų pirma tai tik rinktinė jaunimo dalis, kuri viena išsivijęs ir tautos mastu negali užtikrinti lietuviybei tęstinumo. Ji gali daug prisidėti, bet negali visko lemti. Žvelgiant į ateitį, reikia matyti ne tik šokėjus, bet ir visą jaunimą. Jame, be abejonės, yra daug tautinio sąmoningumo, lietuviško ryžto, bet nestinga ir abejingumo. Tai ryšku ypač tame jaunime, kuris nedalyvauja lietuviškoje veikloje ir į tautinį pradą mažai tekreipia dėmesio. Pratešiant projekciją į ateitį, jau dabar galima numatyti, kad abejingasis jaunimas bus tik lietuviškos kilmės amerikiečiais, kanadiečiais ar kitokiais, o sąmoningasis jaunimas užims aktyviųjų veikėjų pozicijas. Išimty, žinoma, visur galimos, tačiau bendrosios tėkmės jos nekeičia. Taigi, dabartinių šokėjų kartos jaunimas lietuviybės tęstinumo projekcijoje teikia gana gerų vilčių. Didžioji kryžkelė prasidės su būsimois vedybomis — jaunų šeimų sudarymu. Jaunose šeimose bus padarytas lemiantis sprendimas lietuviškumo ar nelietuviškumo linkme. Galime išsivijoje padaryti labai daug, sukurti didelių vertybių, bet jei neturėsime kam jų perduoti bei tęsti, veltui bus visos pastangos.

★ ★ ★

Šiaip ar taip svarstysime, būsimo vedybos ir dabartinės lems visos lietuvių išsivijos likimą. Tai likiminė kryžkelė, kurioje išryškės ateities linkmė. Dėlto nenuostabu, jog visi sąmoningi lietuviai trokšte trokšta, kad jų vaikai tuoktųsi su lietuviais ar lietuvėmis. Jie aiškiai mato, kad lietuviška santuoka yra stipriausia tęstinumo garantija. Žinoma, ir čia gali būti daug išimčių, tačiau bendroje perspektyvoje tai stipriausia atrama. Deja, nevisų tėvų norai pildosi: kartais net ir tautiškai sąmoningų tėvų vaikai nu-eina priešingais keliais. Vis dėlto, kaip patirtis rodo, giliai lietuviškų šeimų vaikai sudaro lietuviškas santuokas ir tuo būdu pasirenka lietuvišką ateitį. Jais gėrisi plačioji visuomenė ir į juos sudeda savo viltis. Pastaruoju metu ir spaudos puslapiuose buvo matyti šaunių jaunų porų. Tai džiuginanti prošvaistė, juoba, kad lietuvių parapijų žiniose vis gausėja mišrios santuokos. Dėlto kiekviena nauja lietuviška pora yra sutinkama su džiaugsmu, nes ji yra lietuviškos gyvybės tęsėja. Kiekviena jų betgi neatsiranda savaime, atsitiktinai. Jos ateina daugiausia iš sąmoningai lietuviškų šeimų, kurių atžalynas jaučia reikalą jieškoti savos tautybės partnerio. Nors santuoka yra pirmoje eilėje širdies dalykas, nesilenkiąs išorinei komandai, bet kai susiformuoja lietuviška širdis, natūraliai, savaimingai jieško taip pat lietuviškos širdies. Žinoma, tai nėra absoliuti taisyklė, tačiau gana ryški rodyklė.

★ ★ ★

Dėlto vienas didžiųjų mūsų šeimų rūpesčių yra sulaukti lietuviškų savo vaikų vedybų. Mažose kolonijose tokia galimybė nėra didelė, nes pasirinkimas būna labai ribotas. Dauguma vaikų draugų būna kanadiečiai, kurie ir nulemia pasirinkimą. Bet antra vertus, nėra reikalo gyventi izoliacijoje ir mažoms kolonijoms. Ryšiai su didžiaisiais lietuvių centrais mūsų laikais yra tokie lengvi, kad pažintys gali būti mezgamos be didelių sunkumų visoje S. Amerikoje. Judresnieji rado kelius net į Lietuvą. Žodžiu

BRAZILIJOS

LIETUVIŲ

BENDRUOMENĖJE

BL BENDRUOMENES RINKIMAI

Šių 1976 m. spalio 31 d. įvyko BL Bendruomenės Tarybos bei Revizijos Komisijos rinkimai.

Balsavo 682 nariai. Rasta 15 balsų nereguliarūs, daugumoj dėl to, kad balsuota už daugiau kandidatų, negu leista. Vienas balsas buvo tuščias.

Rinkimo balsų tikrinimo komisiją sudarė Balūs Adamavičius, Vytautas Bacevičius ir Antanas Aleknavičius.

KANDIDATAI Į BENDRUOMENĖS TARYBĄ

1. Banys Vicente Victor, pramonininkas:	434
2. Butrimavičius Pijus, advokatas	420
3. Dimša Jonas, pensininkas	261
4. Gaulia Antanas, advokatas (Rio)	346
5. Gavėnas Pranas, kunigas	501
6. Jurevičius Stasys, tarnautojas	217
7. Lukoševičienė Stasė, slaugė	320
8. Petraitis Ernestas, pensininkas (Rio)	270
9. Rudys Antanas, tarnautojas	221
10. Saldys Algimantas, prekybininkas	384
11. Saurusaitis Antanas, tarnautojas (Rio)	171
12. Satkūnaitė Joana, advokatė	409
13. Silickas Jonas, inž. archit.	336
14. Sliesoraitis Algirdas, advokatas	502
15. Šeškevičius Juozas, kunigas	481
16. Zizas Arnaldas, studentas	343
17. Žarkauskaitė Geny, sociologė	334

Į REVIZIJOS KOMISIJĄ

1. Čiuvinskas Juozas, pensininkas	433
2. Petraitis Alfonsas D., tarnautojas	519
3. Šimonis Petras, pensininkas	501
4. Žūtautienė Aldona, šeimnininkė	249

ŠAUKIU LIETUVI BURTIS PRIE LIETUVIO,
IR GYVĄ ŠIRDĮ PRIE GYVOS ŠIRDIES,
KAD TAMSIAME VIDURNAKTY NEŽUVE,
RYTMEČIUI PAKILTUME GYVENTI IR ŽYDĖT.

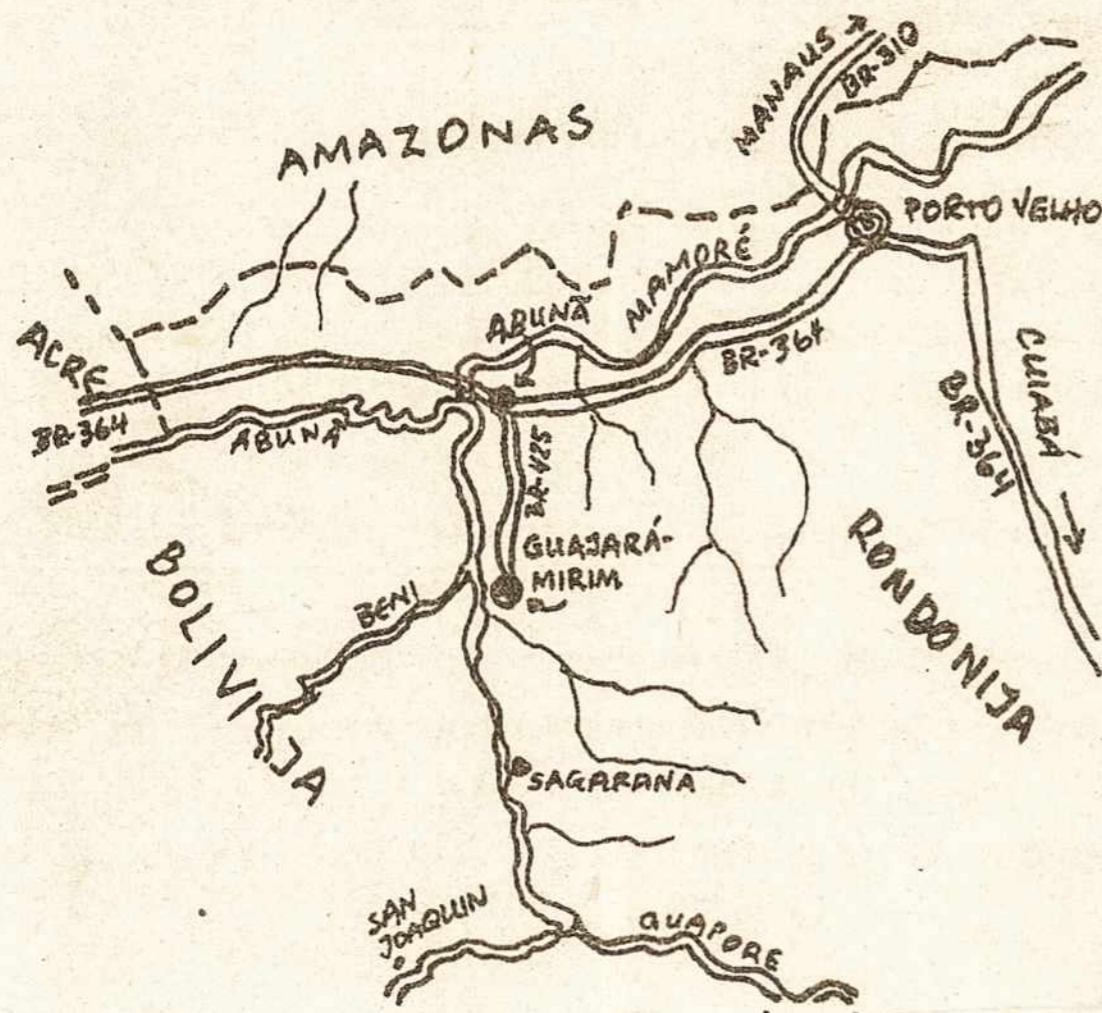
sakant, norintiems surasti lietuvių ar netuvių santuokai yra gana plačių galimybių. Liūdniau yra su tais tautiečiais ar tautietėmis, kurie nesiima iniciatyvos, nejieško ir pasiduoda kitataučių aplinkai. Žinome, kad daug kas vedė kitatautes, daug lietuvių ištekėjo už nelietuvių, bet daug kas ir nusivylė, pamatė savo klaidą, bet jau neatitaisomą. Iš nelietuviškų santuokų negalima laukti lietuviškos gyvybės pratęsimo, nors yra labai gražių išimčių. Jos yra paguoda lietuviškajai visuomenei ir savo lietuviškumu kartais pralenkia grynai lietuviškas santuokas. Tai tikrai nuostabūs žmonės, kurie lietuviybei labai daug padaro. Deja, tokių yra labai nedaug. Dėlto jų pavyzdys juo labiau šviečia mūsų visuomenėje. Vis dėlto išsivijos ir visos tautos mastu tie reti šviesūs pavyzdžiai tėra mažytis perliukas didelėje tautos mozaikoje. Pastarajai sudaryti reikia milijoninės gausos grynai lietuviškų perlų bei gintarų. O jie formuojasi tik lietuviškose šeimose.

LIETUVIAI PASAULYJE

TIKĖJIMO KELIAIS AMAZONIJOJE

Ligoninės ženklas

Ligoninės kvartalas

Kaip šiandien sunku įsivaizduoti São Paulį prieš 400 metų buvusį mažą ir nereikšmingą indėnų kaimelį Piratiningą, taip ir sunku įsivaizduoti Rondonijos vakarų miestelį Guajara-Mirim prieš 15 ar daugiau metų, kai į jį atvyko lietuviai misijonierius kun. Ferdinandas A. Bendoraitis. Šiandien keturių milijonų kvadratinį kilometrų Amazonijos srities pietvakariuose stovinti baltutė jo statyta ligoninė pripažįstama kaip geriausia vakarų Amazonijoje.

Antrojo pasaulinio karo užklyptas toli nuo savo šeimos, studijuodamas mediciną Heidelberge, buvo karo audrų nublokštas, kaip ir daug kas, į įvairius kraštus – Čekoslovakiją, Austriją, pagaliau atsidūrė Paryžiuje. Iš čia vyko tarnauti kariuomenėje Gabone, Afrikoje. Apie pusmetį išbuvo su dr. Albertu Schweitzer. Grįžęs į Prancūziją įsteigė kliniką Alsace. Kunigu buvo įšventintas 1960 balandžio 16 Paryžiuje, ir sekančių metų kovo 10 jau atsirado Guajará-Mirim miestelyje, tuo laiku bent du kart mažesniu negu dabar. Buvo besiruošias vykti į Afrikos misijas, kai pirmasis Guajara-Mirim prelatūros vyskupas Dom Rey jį pakvietė pas save.

Prancūzijoje leidžiamas keturis kart per metus biuletėnis „Lettre d'Amazonie“ (Amazonijos laiškas) aprašo prancūzų kilmės kunigų darbus Rondonijoje ir kitur, suteikia daug žinių apie kun. Bendoraitį. Didesnė dalis puikių fotografijų yra jo paties nusiųstų. Čia pirmą kartą, jau neskaitant paties išvažiavimo į Braziliją 1962 metais, kun. Bendoraitis plačiau aprašomas 1963 metais, kai Boli-

vijos miesto San Joaquim apylinkėje kilo epidemija. Jau buvo mirę virš 400 asmenų (pats miestas turėjo tada 2.000 gyventojų) nuo nežinomos ligos. Buvo pirmasis gydytojas, pasiekęs San Joaquim. Mikroskopo pagalba atpažino ligą ir antibiotikais ją sustabdė. Už šiuos ir kitus patarnavimus Bolivijoje buvo pakeltas į garbės kapitonus Bolivijos laivyne 1967 metais.

Tais pačiais metais laivu Mamoré ir Guaporé upėmis nukeliavo tūkstantį kilometrų, apžiūrėdamas 1.000 ligonių. Sekančiais metais pastatydino naują ligoninės laivą, kuris 1966 sudegė. Vėliau dar du tokie laivai nuskendo, nes upėje potvynio metu įnešami didžiuliai rastai, kurie per dumblyną vandenį nesimato. Mamoré upės Guajara-Mirim sausros metu praleidžia 1.011 kubinių metrų per sekundę, o potvynio metu – 11.285 kubinių metrų. Ties miestu Mamorės plotis yra 1.200 metrų. Vėliau upė tampa Madeira, viens ilgiausių (3.380 km) Amazonės intakų.

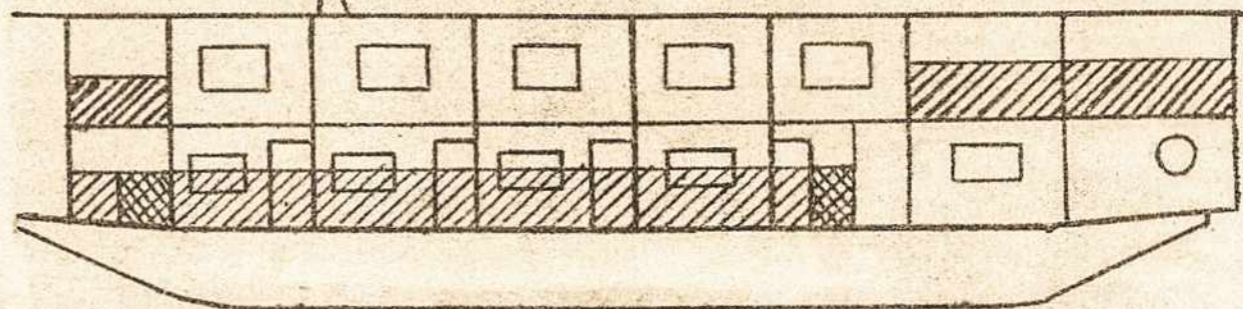
1964 metais įsteigė radijo stotį Radio Educadora, kuri dabar paversta kitiems prelatūros tarnautojams. Tais pačiais metais buvo paskirtas pirmuoju Guajara-Mirim prelatūros generaliniu vikaru. Nukeliavo į Bororo ir Xavante indėnų kaimus medicinos darbui (Mato Grosso valstijoje). Pirmą darbą mažame kambarėlyje su keliomis lovomis ligoniams, 1965 m. atidarė „Centro Médico Social“ ligoninę, kuri dabar geriausia vakarų Amazonijoje. 1971 pradėjo ir 1973 pabaigė statyti šią 136 lovų sveikatos įstaigą, kurioje net

yra kambarys vaikams žaisti. Šiuo metu dirba 5 gydytojai, apie 12 gailėstingų seserų. Paprastą popietę kun. Bendoraitis pats apžiūri apie 40 ligonių. 1973 metais miesto valdyba paskelbė jį Guajara Mirim garbės piliečiu, kurį dauguma apylinkės žmonių pažįsta kaip „Padre Médico“ arba „Padre Bendo“.

Jau dabar reikia ligoninę plėsti, nes sergančiųjų netrūksta. Be čia tarnaujančių brazilų ir bolivičių gydytojų, nuolat būna savanorių gydytojų ir seserų iš Prancūzijos. Šiuo metu yra ir dr. Vitas Kiaušas, po Jaunimo kongreso Brazilijoje pasilikęs Australijos lietuvis, kuriam pavesta įrengti kraujo banką. Šiam kraujo bankui ir bendrai reikės ligoninei elektros generatoriaus, nes miesto elektros jėgainė kartais operacijų metu suslūbuoja. Iki gruodžio bus pabaigtas naujas ligoninės laivas, 22 X 5 metrų, dviejų aukštų, su šešiomis lovoms

ligoniams, operacijoms kambariu, dantų gydytojo kabinetu, vaistinė ir t.t. Šis laivas apie 15-20 dienų plauks upių tinklu, patarnaudamas kaimeliams, miesteliams ir plačiai išsibarščiusiems kaučuko (gumos) rinkėjams. Taip pat laukiama ligoninės autobuso, kuriuo tas pats gydomasis personalas lankys vieškelio gyvenvietes. Sekančių metų pradžioje jau bent ketvirtą kartą iš Prancūzijos atskris akių gydytojas specialistas ir operuos per tą laiką surinktus akių ligonius.

Kaip kun. Bendoraitis išlaiko ligoninę, kurioje apie 25 nuosimčiai gydomi nemokamai ir kurią taip sunku išlaikyti toli nuo vaisių įrankių, reikmenų fabriky ir parduotuvių? 1969 m. kun. Bendoraitis atidarė plytinę su 30 metrų kaminų ir trimis didelėmis krosnimis. Tai vienintelė apylinkės plytinė, įvairaus formato plytas ir čerpes pristatanti Rondoni-

Director Responsable: Dr. José O. Angulo Garcia

(Atskirai pridėtas gruodžio mėn. užbaigimo ligoninės laivo piešinys, nupieštas čia dirbančio bolivičio gydytojo, ligoninių administracijos specialisto).

Ligoninės Laivas „Gerasis Ganytojas“ Guajará-Mirim Prelatūros Mamoré ir Guaporé paupių gyventojams.

ILGIS: 23 metrai; PLOTIS 5,27 metrai; AUKŠTIS 5,30 metrai; kiek giliai guli vandenyje 0,50 metro.

PIRMAS AUKŠTAS: (iš kairės į dešinę) raštinė, ambulatorija, gydytojo kabinetas, dantų gydytojo kabinetas, ligoniams kambarys, virtuvė, prausyklos.

ANTRAS AUKŠTAS: (iš kairės į dešinę) salė, valgomasis, keturi miegamieji, gamintas iš itauba ir kedro medžio, ĮRANGOS: medicinos ir odontologijos instrumentai, laboratorija, radijo siųstuvai; PRIEDAI – elektros tinklas, geriamas vanduo, vilkikas su motoru. Mastelis: 1 cm – 2 metrai.

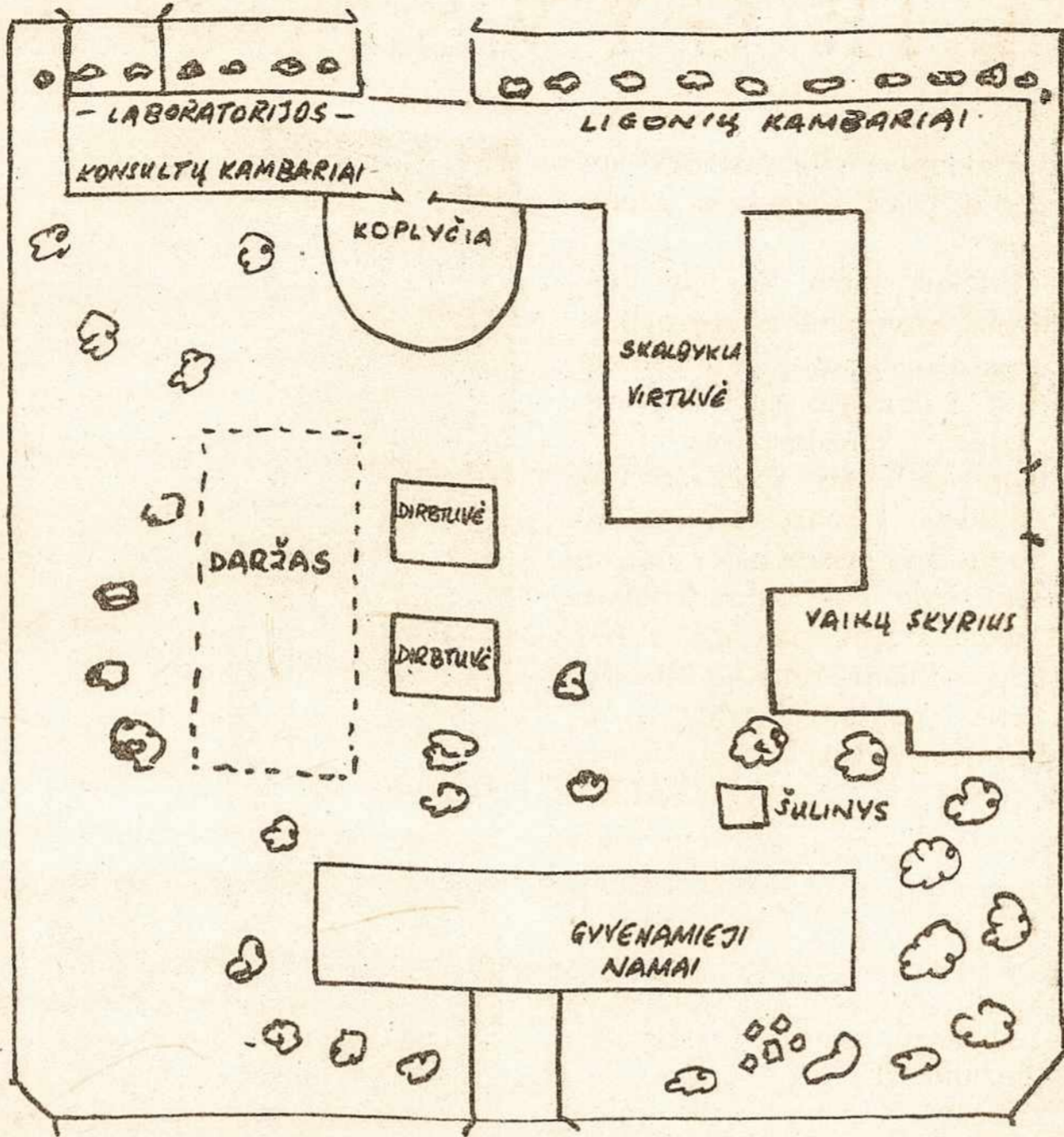
jos ir Bolivijos gretimų vietovių statybai. Plytinės pelnas inėšamas lignoninei. Apie 10 km nuo miesto iškirsdino miškus ir įsteigė ūkelį, iš kurio jau atsiranda vaisių daržovių pieno. Šiais metais kun. Bendoraitis pastatė tvenkinį ir užveisė žuvų. Jis mielai dalį atiduotų jaunimo stovyklai – tik kad labai toli nuo São Paulo.

Ligoninę lankė prezidentas Castelo Branco, 1971 m. buvo Prancūzijos ambasadorius, lietuvių kunigo darbas plačiai aprašytas Tarpautinio Raudono Kryžiaus komisijos, kuri lankė 2/3 visų Amazonijos sveikatos įstaigų. Rondonijos gubernatorius, gubernatūros pareigūnai ir sveikatos sekretorius dažnai lankosi jo namuose.

Virš lignoninės pagrindinių durų iš vidaus pusės nupieštas didelis Vytis, šone – lignoninės simbolis – lietuviško stiliaus Madona su vaikiu. Koplyčioje vienas keturių vitražų vaizduoja šv. Kazimierą kaba Aušros Vartų Marijos paveikslas. Lietuviškai papuošti ir gyvenamieji kambariai jo namuose, kurie su lignonine apima visą miesto kvartalą (100 X 100 metrų). Nors jau 15 metų be atostogų dirbuojasi, kun. Bendoraitis planuoja įsteigti saloje arba toliau nuo miesto raupsuotiems prieglaudą ir džiovos sanatoriją. Tada norėtų ką nors įsteigti ir jaunimui, kuriam prelatūroje nedaug kas daroma – prelatūra yra kokio tūkstančio kilometrų ilgio ir kelių šimtų pločio, turinti vyskupą ir 12 kunigų.

Kai kun. Bendoraitis atvyko į Guajara Mirim, arti miesto tebebuvo „laukiniai“ indėnai, Pacaás-Novos, kuriuos prijaukino dabartinis vyskupas Dom Roberto Gomes, lydimas kun. Bendoraičio, kuris rūpinosi sveikatos reikalais. Jeigu nebūtų indėnų skiepijės, gydės nuo įvairių sunkių ligų, gal šiandien šios giminės, kurios anais laikais visi bijojo kaip labai žiaurios, visai nebebūtų. Kun. Bendoraičio archyvas pilnas šimtų puikių nuotraukų iš indėnų gyvenimo, papročių tautosakos, meno, dirbinių, ir turi surinkęs šimtus eksponatų savo muziejuje, įrengtame viename kambaryje.

1974 m. Brazilijos valdžia jam įteikė Marechal Rondon medalį.

KUN. DR. F.A. BENDORAIČIO LIGONINĖ - GUAJARÁ MIRIM, RONDÔNIA

Lignoninės koridoriai ir kambariai papuošti dešimtimis originalių tapybos, vaizduojančių indėnus, jų papročius ir užsiėmimus.

Lignoninės kiemas rūpestingai Seselės Ksaveros apšodintas „jaca“, mangų ir kitais medžiais, kurie apdengia nuo karštos saulės. Anksti rytą ir prieš lietuvių kieme kalbasi penkios papūgos, šaukiančios „Doutor“.

Dr. V. Kiaušas, jau du mėnesius čia dirbas, mano, kad lietuviai turėtų stipriai remti kun. Bendoraičio darbus, ne tik kad padėtų lietuviui ir pagalbos reikalingiems žmonėms, bet ir kad čia yra ypatinga proga iškelti lietuvių ir Lietuvos vardą žymia lignonine, geriausia vakaru Amazonijoje.

kuris duodamas pasižymėjusiems čiabuvių reikaluose. Apie 1966 metus kun. Bendoraitis įsteigė indėnų sodybą apie 200 km nuo Guajara-Mirim, prie Guaporé upės, atkviėdamas kelių giminių indėnus vienon vieton, kur jie ligi šiol geriau aptarnaujami sveikatos atžvilgiu. „Sagarana“ sodyboje jie išmoko žemės ūkio darbų, staliaus ir kitų amatų mechanikos. Šiuo metu Sagarana rūpinasi prancūzas savanoris. Savo pirmąsias tvarka Sagarana buvo panaši į indėnų redukcijas pietų Brazilijoje.

Šių metų rugsėjo mėnesį kun. Bendoraičio administruojamos lignoninės statistika ši: 2814 gydytojų konsultos, kurių kun. Bendoraitis apžiūrėjo 824; 353 paguldyti lignoninėn, per mėnesį 2.390 lignonių-parų ir lignoniams 5.941 valgiai ir vaikučiams 619 buteliu-

ky: laboratorijos egzaminų atlikta 1.252, spindulių nuotraukų 112, pirmosios pagalbos ambulatoriją priėmė 531 asmenį, duota 6.448 adatų ir 1.503 butelių skysčių; odontologijos pacientų buvo 237 ir operuota 27 asmenys. Rugsėjo mėnesį naujai pastatyta lignoninė pasiekė didžiausią skaičių apžiūrėtų lignonių – 3.100.

Per pirmą šių metų pusmetį statistika buvo ši: 14.771 konsultos, 6.874 laboratorijos egzaminai, 553 peršvietimai, 3.957 pirmosios pagalbos atvejai, 1.890 paguldyti lignoninėn – viso 11.898 dienų. lignoniams valgių 35.571, tarnautojams valgių 9.028 ir mažiems vaikams 2.694, 31.079 adatos, 6.131 įleista serumų, 176 operacijos (daugiausia aklosios žarnos), dantų gydytojų patarnavimų 2.024, skalbykloje skalbta 72.684 gabalų.

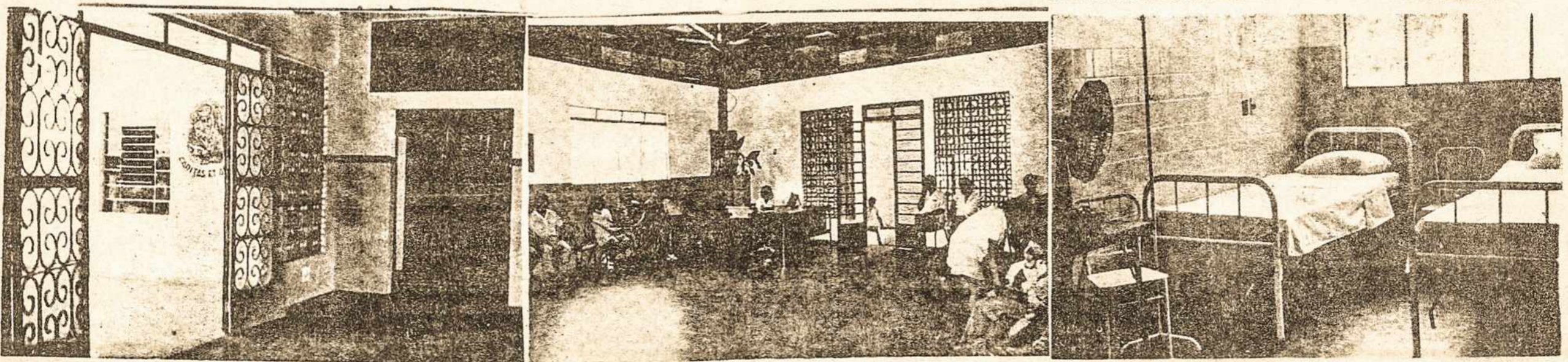

Šv. Kazimieras – lignoninės koplyčioj.

Pagrindinės diagnostikos statistika ši: malarija 7.200, kvėpuojamų organų 1.516, vidurių ligų 2.369, 633 prieš gimdymą. Per pusmetį lignoninėje mirė 53 asmenys. Gerojo Ganytojo lignoninėje šiuo metu 56 tarnautojai, kurie priklauso nuo kun. dr. Bendoraičio ir 21 valdžios tarnautojas. Lignoninė turi sutartis su INPS ir FUNFURAL

Kun. Bendoraičio įsteigta ir tvarkoma lignoninė aptarnauja milžinišką plotą, įskaitant ir Bolivijos pasienio gyventojus. Šioje apylinkėje iš viso keturios lignoninės: kun. Bendoraičio, Guayaramerin ir Riberalta (Bolivijoje) ir Porto Velho, teritorijos sostinėje. Su kun. Bendoraičiu dirbantieji gydytojai mano, kad netrukus „Gerojo Ganytojo“ lignoninė išaugs dar daugiau ir taps pagrindinė ir konsultinė lignoninė.

Spalio 9, prieš pat kun. K. Bėkštai išvykstant iš Guajara-Mirim, buvo suorganizuotos lietuviškos Mišios, dviejų Amazonijoje dirbančių kunigų pirmosios lietuvių kalba. Penki lietuviai giedojo „Pul-

Pagrindinis įėjimas

Laukiamasis kambarys

Lignoniu kambarys (3 lovos)

TIESA IR GYVENIMAS

AUGA SUSIRŪPINIMAS
DĖL LIETUVOS
BAŽNYČIOS
PERSEKIOJIMO

Įtakingas katalikų žurnalas "Commonweal" savo liepos 16-os numeryje išspausdino ilgą Ričardo Krickaus straipsnį — "Persecution in Lithuania". Tame pačiame numeryje išspausdino straipsnį, parašytą Harvey Fireside ir pavadintą "The Trial of Sergei Kovalev".

Tai bus bene pirmas kartas, kad šis plačiai skaitomas leidinys aprašo Katalikų Bažnyčios

persekiojimą ir jos pastangas apsiginti prieš bedievius Lietuvoje.

Krickus buvo Kunigų Vienybės užangažuotas parašyti šį ir panašų straipsnį "Washington Post" laikraštyje. Anot Krickaus, Lietuvos klausimą svarbu iškelti ne vien konservatyvioj spaudoj. "Į konservatyvius leidinius mes visada pateksime su savo byla," — sakė Krickus. "Mum svarbu paliesti sąžines taip vadinamų katalikų liberalų, kurie Amerikos katalikų tarpe turi daug įtakos."

ALKT

TIKĖJIMO KELIAS
A M A Z O N I J O J

kim ant kelių' ir „Marija, Marija“, o tikinčiųjų malda prisiminti ligoninės geradariai, misijų remėjai, artimieji, Lietuvos Kankiniai.

Kun. dr. Bendoraičio nepailsanti talkininkė yra Sesuo Ksavera, kuri 1963 m. iš Prancūzijos atvyko jam padėti, jį lydėjo kelionėse upėmis ir per džiungles pas indėnus. Prancūzijoje leidžiamame žurnale „Lettre d'Amazonie“ ji aprašė savo išgastį, kai vos jai atvykus kun. Bendoraitis sunkiai susirgo malarija indėnų kaime. Nors upės buvo visai nusekusios, luotu jį atgabeno į misijų stotį, nes tais laikais nei kelio į Guajara-Mirim nebuvo, tik siaurojo geležinkelio linija, statyta pirmojo karo metu, vadinamoji „Mirties geležinkelis“, nes jį statydami mirė virš 7.000 asmenų. Kun. Bendoraitis septynis kartus susirgo malarija, ir gal tik dabar, po 15 metų darbo, suras laiko kiek atsi-

kvėpti, nors ir ateities planai reikalingi rūpestingos priežiūros ir didžiulio darbo.

Seselė Ksavera ne tik rūpinasi namais, bet dirba ligoninės vaistinėje rūšuodama gautus vaistus, nuo ryto ligi vakaro eina nuo vieno darbo prie kito, maloniai patarnaudama kiekvienam. Vieną vakarą paruošė lietuvišką vakarienę su kugeliu, raugintais kopūstais, salotais su grietine. Jau vieną kartą čia Amazonijos gale buvo šeši lietuviai, kai lankėsi São Paule gyvenęs D. Dikinis su sūnum. Pirmas lietuvis kunigas, kuris kun. dr. Bendoraitį aplankė buvo kun. Hermanas Šulcas. Šiais metais atsirado antrieji du — kun. Bėkšta, kurį kun. Bendoraitis pažino indėnų specialistų suvažiavime, ir kun. Saulaitis. Kas rytą koncelebravo Mišias jaukioje ligoninės koplyčioje, kurios altorius apdengtas lietuviška staltiese su jaustu žodžiu 'LIETUVA'.

A. Saulaitis

SIMAS KUDIRKA kalba JAV katalikų vyskupų surengtame simpoziume Maryknoll, Niujorke, liepos 14 d. Simpoziume buvo svarstoma Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija ir Sov. Sąjungos nusikaltimai. Dalyvavo 300 asmenų — vyskupų, kunigų, vienuolių, žurnalistų

Simas Kudirka kalbėjo
JAV vyskupų pasitarime

Maryknoll seminarijos patalpose, New Yorko valstijos šiaurėj, liepos 14 Simas Kudirka JAV-ių episkopato atstovam visą valandą pasakojo apie žmogaus teisių varžymą sovietų okupuotoj Lietuvoj.

Kudirka buvo pakviestas Amerikos episkopato specialios komisijos — National Conference of Catholic Bishops Committee for the Bicentennial. Vyskupai suorganizavo trijų dienų pasitarimą JAV nepriklausomybės akto šviesoj svarstyti pasaulinio teisingumo problemas — "Bicentennial Convocation on Global Justice".

Prezidiumą sudarė: Newarko arkivyskupas Peter L. Gerety, Greensburgo vyskupas William G. Connare, Kansas City vyskupas Ignatius J. Strecker, vyskupų sekretorius tarptautiniam reikalui kun. Bryan J. Hehir ir devyni kiti JAV vyskupų konferencijos pareigūnai.

Kudirka vyskupam anglų kalba raštu ir žodžiu pateikė 11-os puslapių pranešimą, kuriame suminėjo svarbesnius Jungtinių Tautų visuotinės žmogaus teisių deklaracijos paragrafus. Prie kiekvieno suminėjo konkrečius

pavyzdžius, kaip sovietai tuos principus laužo Lietuvoj.

Auditorija, kurią sudarė daugiau kaip šimtas kunigų, vienuolių žurnalistų ir kitų, su dideliu susidomėjimu klausė Kudirkos pranešimo ir visą pusvalandį, kiek programa leido, kėlė klausimus, į kuriuos Kudirka trumpai ir aiškiai atsakinėjo. Per pertrauką klausytojai Kudirką sveikino ir toliau klausinėjo.

Visiem buvo padalinta Kudirkos pranešimo kopijos, JAV Bendruomenės leidinys "The Violations of Human Rights in Lithuania", PLB anglų kalba išleistas Antano Terlecko pareiškimas KGB viršininkui Andropovui ir daug kitos dokumentacijos.

Pasitarimo didžiausia dalis buvo skirta žmonių teisių varžymo klausimui Pietų Amerikoje, Azijoje. Kudirka vienintelis buvo pakviestas kalbėti apie žmogaus teisių problemą komunistų užgrobtuose kraštuose.

Kudirka palydėjo ir jo pranešimus vertė Religinės Šalpos ir Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos reikalų vedėjas kun. K. Pugevičius, kuris išrūpino Kudirkai šį pakvietimą.

ALKT

Ligoninės vaizdas iš lauko

MINTYS MIRUSIŲJŲ MINĖJIMO PROGA

J. Vaišnora, M.I.C.

Vėlinės — mirusiųjų paminėjimo diena. Šią dieną Bažnyčia sąmoningai parinko tuoju po Visų Šventųjų šventės. Paminėjus visus šventuosius, ne tik tuos, kurie yra liturginiame kalendoriuje, kurių šventės yra švenčiamos, bet visą daugybę, kurie yra amžinoje laimėje pas Viešpatį ir tikrai yra šventi, Bažnyčia tuoju prisimena ir tuos Bažnyčios narius, kurie dar nėra pasiekę galutinės ir amžinos laimės dėl to, kad dar nėra pakankamai skautūs, kad dar turi apvalyti savo dėmes, nes Šv. Rašto žodžiais, „niekas suteptas negali įeiti į Viešpaties karalystę.“

Tasai mirusiųjų minėjimas konkrečiai reiškiasi įvairiais būdais. Bažnyčia ragina melsiti Viešpatį, kad jų nuskaistymo laikas būtų sutrumpintas, kad jų kančios dėl galutinio su Dievu susivienijimo greičiau baigtųsi. Tai yra pamaldos už mirusius. Bažnyčia meldžiasi už visus skaistykloje esančius, o atskiri žmonės už savo artimuosius. Norima net ir regimu būdu pagerbti mirusiųjų Viešpatyje kapus, papuošiant tą dieną gėlėmis, uždegant ant kapo žvakeles. Gal daugelis net nežino, kur yra brangiųjų, artimiausiųjų asmenų kapas — jie išmėtyti po plačius Sibiro ar kitų kraštų plotus, tačiau malda ir juos pasiekia. Patsai kapų puošimas yra tik išorinė pagarba mirusiam, o malda yra veiksminga priemonė jiems padėti greičiau pasiekti trokštamą ir laukiamą laimę.

Tačiau mirusiųjų pagerbimas, ypač Vėlinių dieną, šį tą pasako ir mums. Kai nueiname į kapus, pažvelgiame į kryžius ir paminklus, kai susikaupę įsiklausom į medžių šlamėjimą, į baltų beržų melancholišką raudą, rodos kad mirusiųjų kalbą išgirstame. Rodos, mums kas šnibžda: „Žiūrėk, tu žemės keleivi, mes kuriuos tu čia mini, kurių kapus lankai, gyvenome, kaip ir tu. Mes mirėme — mirsi ir tu. Praeis vieni kiti metai ir tavo buvimą ant žemės žymės vien tik naujas kapas ir ant jo

pastatytas kryžius, jei, žinoma, jį kas nors pastatys.

Skirta yra žmonėms kartą mirti — sako šv. Paulius apaštalas (Žyd. 9, 27). Mes mirsime, kaip mirė kiti. Kada? Nežinome. Žinome tačiau, kad miršta kaip jauni taip seni, kaip turtingi, taip vargšai, kaip mokytieji, taip bemoksliai, kaip lovoje, taip ant greitkelių asfalto, kaip ligoninėse, taip traukinių, automobilių ar orlaivių nelaimėse. Žodžiu miršta visur, visaip, visokie. Žinant šitokį žmogaus likimą laimingas yra tas, kuris kasdien yra pasirengęs susidurti akis į akį su mirtimi. Nebereikalo Kristus pakartotinai ir primygtinai įspėjo: „Būdėkite tad, nes nežinote, kurią valandą jūsų Viešpats ateis... To tarno viešpats pareis tą dieną, kurią nesitiki, ir tą valandą, kurios nelaukia“ (Mat. 24, 42. 50). „Budėkite tat, nes nežinote nei dienos, nei valandos“ (Mat. 25, 13).

Tikintis į pomirtinį gyvenimą turi pasirengti mirčiai, nes nuo to priklausys jo amžinybė — laiminga ar nelaiminga. Pagal Kristaus žodžius, palaimintas yra tas tarnas, kuris vykdo savo viešpaties nurodymus, kai jis yra išvykęs, ir buči laukdamas jo parvykstant. „Iš tikrųjų, sakau Jums — kalbėjo Išganytojas — jis pastatys jį prie visų savo gėrybių“ (Mat. 24, 45-47). Bet deja tam tarnui, kuris galvotų: mano viešpats užtrunka, skriaustų kitus tarnus, valgytų ir gertų su girtuokliais. Bet to tarno viešpats pareis tą dieną, kurią nesitiki ir tą valandą, kurios nežino. Viešpats atskirs jį ir duos jam vietą su veidmainiais; ten bus verksmo ir dantų griežimo“ (Mat. 24, 48-51). Švento Rašto Psalmistas teisingai sako, kad „nusidėjėlių mirtis yra blogiausia“ (Ps. 33, 22), o Apreiškimo knygos autorius vadina palaimintais tuos, kurie miršta Viešpatyje“ (Apr. 14, 13).

Poetas Brazdžionis viename savo eilėraštyje sako:

“Kapas, Kryžius. Anno
Domini...
O baltų beržų malda!
O pakvies, pakvies namo
mane

Vienąkart sesuo juoda”
(Per pasaulį keliauja žmogus,
165 p.).

Teisingi yra šie poeto žodžiai. Mirtis nėra pranykimas, sunaikinimas; ji yra namo sugrįžimas. Esame Dievo vaikai. Iš jo namų išėjome, klaidžiojame žemėje, kaip menkas dieviškosios šviesos spindulėlis, ir vėl turime grįžti atgal, kad vėl atsirastume savo Tėvo namuose.

Mirtis yra neišvengiamumas. Nuo jos apsaugoti nepajėgia nė Marksas, nei Darvinas nei kiti išminčiai, kurie skelbiasi suradę visas gyvybės paslaptis. Bet jie nesurado ir nesuras mirties paslapties. Šitas mirties neišvengiamumas, jos netikėtumas moko mus neprisišti prie šios žemės, negyventi tik taip, tarsi niekad nemirtume. Kas vertina tik žemiškas gėrybes, tas jas turės su skausmu palikti. Pagalios ir tos gėrybės nėra amžinos — ir jos nyksta, žūsta. Kam tiek daug susirūpinimo žemiškais dalykais, kai rytoj, o gal ir šiandien mūsų lūpos sustings ir turėsime viską palikti. Tai nėra rezignacija, pasyvumas, kaip nuolat teigia ateistai, o protingumas vertinti dalykus taip, kaip jie to verti.

Atsiminkime, ką Jėzus yra pasakęs: „Saugokitės visokio godumo, nes gyvybė nepriklauso nuo turto apstumo, kurį kas turi“

Jeigu žemėje kas nors mums priklauso, tai neturime užmiršti, kad mes patys priklausome dangui. Jei ką žemei privalome, tai virš visko ir viską privalome Dievui, nes „jame mes veikiame ir esame“. Žemėje turime išlaikyti ir išsaugoti Dievo malonių turtus, kad amžinybėje būtume su juo. Turime žemėje mirti, kad amžinybėje gyventume. Todėl „palaiminti tie, kurie miršta Viešpatyje“.

MŪSŲ LIETUVA Ilgiesiems

Neišmoko

Pirmą mokslo dieną sūnelis grįžo iš mokyklos. Motina:

— Ar daug išmokai mokykloje, mano sūneli?

— Ką ten, mamyte... Rytoj vėl turėsiu grįžti.

PASIKALBĖJIMAS TELEFONU

Telefonas suskamba: brrring, brrring...

- Labas.
— Ar čia gyvena Tomas?
— Kas?
— Tomas.
— O, Tomas...
— Taip, Tomas.
— Vieną minutę...
— Tomai?...
— Ne, čia Dana.
— Kur Tomas?
— Kas?
— Tomas.
— O, Tomas. Jis yra mano kambary.
— Ar aš galiu su juo pasikalbėti?
— Vieną minutę...
— Labas, ar čia Tomas?
— Ne, čia Dana. Ar pasukai teisingą numerį?
— Ar čia yra: 282-8797?
— Ne, bet čia gyvena Tomas.
— Tai aš su juo ir noriu kalbėti.
— Bet jis nekalba.
— Kodėl?
— Nes jis yra mano katinas.
— O. Aš sukau 282-8796.
— Tai ne tas. Sudieu.
— Sudieu.

Andrius Sležas, 11 m.
Brockton, Mass.

NESIJUOKITE!

Leonardas Žitkevičius

Nesijuokite, zuikeliai
Nei giraitės voveraitės:
Augs berneliai kaip uoseliai,
O mergaitės — kaip eglaitės.

Aš broliukas — dobiliukas,
Kaip varliukas, mažuliukas.
O sesutė — rūtytėlė,
Kaip varlytė, mažutėlė.

Tų uoselių tvirtumėlis,
O eglaičių puikumėlis!
Nesijuokite, zuikeliai:
Toks užaugs ir jaunimėlis.

eglutė

LIETUVA

Lietuva yra prie Latvijos, Lenkijos, Gudijos ir Baltijos jūros Lietuvos sostinė yra Vilnius. Vilnius yra didžiausias miestas. Yra ir kitų miestų, kurie turi daug žmonių, kaip Kaunas, Klaipėda, Šiauliai ir kiti. Daug muzikų ir poetų gyveno Lietuvoje, kaip Maironis, Vaičiūnas, Miškinis ir kiti. Muzikai: Gruodis, Šimkus Griauzdė. Čiurlionis yra žymiausias menininkas. 95 proc. lietuvių priklauso R. Katalikų bažnyčiai ir 5 proc. kitoms religijoms, daugiausia protestantų.

Kristina Tavaraitė,
Gyv. Ind. lit. m-los mokinė

UŽSAKYKIT SAVO VAIKAM
EGLUTĘ

EGLUTĖ — vienintėlis lietuviškas laikraštėlis vaikams išėivijoje. Redakciją sudaro: ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevičienė, Danguolė Sadūnaitė. Administruoja ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam, Connecticut 06260. Prenumerata metams — \$7.00, vieno numerio kaina — \$0.75.

Literatūra Dailė Mokslas

Pogrindžio "Aušra" atskleidžia tiesą

Rašytojo Juozo Keliučio persekiojimas • Mokytojas Petras Paulaitis kalinamas Sibire jau 25-ri metai • Karininkas Petras Paltarokas tebėra tremtyje • Lietuviai žvelgia į Vakarus

Čia pateikiame pagrindinės "Aušros" 2 numerio ištrauką — rašinį "Ko siekia Vyt. Miniotas?" Jame atsispindi tikrasis pavergtos Lietuvos veidas. RED.

1975 m. lapkričio mėn. "Tiesos" 267-272 numeriuose buvo išspausdinta platoka Vyt. Minioto apybraiža "Ir vėl Balfos ranka".

Kas paskatino V. Miniotą grįžti prie jam nebe naujos temos, kurią 1973 m. savo 155 puslapių apybraižoje "Atsargiai, Balfas!" jis, atrodo, buvo išsamiai išgvidenęs?

1975 m. lapkričio mėn. "Tiesoje" išspausdintoje apybraižoje V. Miniotas paaiškina savo tikslą: "... Balfas ir jo veikėjai bei statybiniai vis dar neatsisakė savo "šaltojo karo" metų veiklos, vis skverbiasi į Lietuvą, vis drumsčia mūsų gyventojų ramybę".

Pamėginkime atskleisti šių žodžių potekstę.

Pirmiausia, objektyvumo dėlei norisi pasakyti, kad į Lietuvą kasmet atvyksta apie keliolika tūkstančių užsieniečių (1974 m. jų skaičius nesiekė 19 tūkstančių), įskaitant turistus, sportininkus, komercininkus, artistus ir visus kitus. Didžiumą šių užsieniečių sudaro vadinamųjų liaudies demokratinių šalių piliečiai. Tad tikrųjų užsieniečių skaičius nežymus, o atvyksta vasarą vienas kitas šimtas užsienio lietuvių jokios nei ideologinės, nei politinės, nei kitokios grėsmės tarybinei santvarkai Lietuvoje tikrai nekelti. Lietuva nusėta tankiu tarybinės kariuomenės karių tinklu, joje gausu įvairaus profilio žvalgybos darbuotojų, užsieniečius aptarnauja "Inturisto" ir kt. įstaičių personalas taip pat gerokai papildytas saugumiečiais. Nenučiuokiantis apie tarybinio pasaulio realybę užsieniečiams, nors jie ir norėtų, belieka labai jau ribotos veiklos galimybės. Be to, retas jų išvyksta už Vilniaus ribų, o sostinėje viskas taip sutvarkyta, kad bet koks pašalinis žingsnis būtų tuoj pastebėtas.

Todėl V. Miniotui tikrai nėra ko nuogausti. Jei į Austriją kasmet atvykstantys keletas milijonų užsieniečių nesudaro jokios grėsmės, tai ką jau bepadarys tie keliolika tūkstančių ar tiksliau vienas antras šimtas?

Melburno, Australijoje, Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos narės žygiuoja į ekumenines pavergtų tautų pamaldas katalikų Šv. Patriko katedroj

Lietuvis gali nerimauti dėl ko kito — ar šitas Lietuvos gyventojų izoliavimas nuo pasaulio nežlugdo jų kultūros ir ekonomikos? Ar nepaverčia Lietuvos gūdziu pasaulio užkampiu?

V. Miniotą piktina ir kita bendravimo su užsieniu forma — susirašinėjimas su tautiečiais bei pasikeitimas siuntiniais. Jis, matyt, norėtų, kad Lietuva atsakytų nuo bet kokių ryšių su keliais šimtais tūkstančių tautiečių, 1944 metais pasitraukusių į Vakarus, besigelbint nuo tarybinio genocido.

Darbštūs Lietuvos žmonės ir dabartinėmis sunkiomis ekonominėmis bei socialinėmis sąlygomis užsidirba duonos kąsnį. Tiesa, yra dalis gyventojų, kurie dėl valdžios persekiojimo, patirtų nelaimių, paplitusio alkoholio ar kt. priežasčių yra reikalingi tam tikros materialinės ar dvasinės pagalbos. Tačiau, apskritai, Lietuvoje sunku rasti tokių šeimų, kurios pragyventų iš užsienio siuntinių. Pagrindinis motyvas, skatinąs bendrauti su užsienio lietuviams — tai giminystės ir tautiškumo ryšiai, tai bendri jausmai, užuojauta svetur atsidūrusiems tautiečiams, niekuo nenusikaltusiems gimtajam kraštui.

Jei ne V. Minioto ir jo bendrininkų represijos, šiandien dažnas Lietuvos gyventojas norėtų įvairiomis formomis bendrauti su užsienyje gyvenančiais broliais ir sesėmis.

Kad šitas bendravimas būtų ardomas. V. Miniotas griebiasi

paprasciausio šantazo.

Balfos vadovai bei aktyvesni jo veikėjai piešiami kuo tamsiausiomis spalvomis, sutapatunami su karo nusikaltėliais, kad su šiais žmonėmis imtų baimę palaikyti bet kokius ryšius. Apybraižoje pateikti dialogai ir atitinkamai nušlifotos nuotrupos rodo, kaip apdorojami ir įbauginami Lietuvos piliečiai. Daugelis dar gerai prisimena, kaip Lietuvoje būdavo užkertamas kelias į mokslą, į geresnę darbą tiems, kurie prisipažindavo turį užsienyje giminių. Todėl, vengdami nemalonumų, ir šiandien žmonės dar parašo nenorį priimti siuntinių bei susirašinėti su užsienio lietuviams.

Atvykstantys į Lietuvą aktyvesni užsienio lietuviai, savo ruožtu, taip pat gąsdinami, kartais provokuojami, kad nekiltų noras daugiau čia lankytis.

Minėtoje apybraižoje užsienio lietuvė Regina Andriejauskienė kaltinama norėjusi išgauti iš rašytojo J. Keliučio jo rašomus atsiminimus.

Tariamų J. Keliučio atsiminimų medžioklė jau tęsiasi keletas metų. Informatoriui klaidingai pranešus apie neva tai rašomus atsiminimus (faktiškai J. Keliučis rašė atsiminimus apie dailininką J. Vienožinskį), tuoj pat buvo pradėta jų medžioklė.

Pradžioje be jokių užuolankų saugumo darbuotojai atvyko į Keliučio butą ir pareikalavo atsiminimų.

— Prašau, — pasakė rašytojas, paduodamas atsiminimus

apie J. Vienožinskį.

— Mums ne šitų reikia, — atsakė saugumiečiai, — duok tuos, kur rašai apie save.

Nieką nepėšus, vėliau pradėta ieškoti per netikrus rašytojo bičiulius. Įvairūs asmenys siūlė savo paslaugas, neva norėdami "padėti". Rašytojui J. Keliučiui dėl to gyvenimas pasidarė tikrai nepakenčiamas. Be to, imtasi pastangų jį morališkai sugniuždyti. Tegaudamas keliolikos rublių pensiją ir versdamasis atsitiktiniais literatūros kūrinių vertimais, rašytojas ilgoką laiką tikrai skurdžiai gyveno. Be to, A. Sniečkaus nurodymu, joks jo kūrinys nebuvo išspausdintas. Pasinaudodami jo sunkia ir dvasine, ir materialine būkle saugumui artimi rašytojui pasiūlė jam parašyti kompromisinį straipsnį, žadėdami už tai išrūpinti normalią pensiją, surengti iškilmingą 70-čio minėjimą ir pradėti spausdinti jo raštus.

Išgautas straipsnis buvo žymiai pakeistas ir plačiai panaudotas propagandiniams tikslams. Rašytojui pradėta mokėti normalesnė pensija, tačiau jo 70-čio jubiliejus liko nesurengtas, o ir raštai nepradėti spausdinti. Netrukus vėl prasidėjo tariamų atsiminimų medžioklė, kurioje nepaskutinis vaidmuo tenka ir V. Miniotui. Minėtoje apybraižoje jis rašė apie atsilankymą pas J. Keliučį:

"Kol rašytojas klaidžioja prisiminimų labirintuose apžvelgiau jo kambarį..."

V. Minioto tikrąjį apsilankymo tikslą dar aiškiau nusako tolimesnė citata: "... man priekaištavo ant rašomojo stalo padėti keli balti popieriaus lakštai..."

Ne tik V. Miniotui, bet ir kitiems jo profesijos kolegoms neduoda ramybės tik balti popieriaus lakštai. O kur slepiami prirašyti popieriaus lakštai? Ta baimė verčia įtarinėti atvykstančius į Lietuvą iš užsienio tautiečius, toji baimė surašė intrigų ir prieš N. Andriejauskienę. J. Keliučio kūriniai V. Miniotui reikalingi ne tam, kad išvystų šviesą, o kad amžinai dingtų saugumo nišose. J. Keliučis, tiek metų sąžiningai dirbęs savo kraštui literatūros darbą, plėšęs, kiek įstengdamas, jo kultūros dirvonus, senatvėje duonos kąsnį turėjo pirktis pačia aukščiausia kaina — išsižadėdamas savo kūrybos ir principų. Už ilgametį kultūros darbą jis, remiantis A. Venclovos ir K. Kor-

(Ties. 8 psl.)

Torontiško "Gintaro" šokėjai veteranai, dalyvavę tautinių šokių šventėje Čikagoje. Trūksta kelių šokėjų, jų tarpe ir Omero Burzdžiaus, kuris darė šią nuotrauką

POGRINDŽIO AUŠRA...

sako literatūriniais kaltinimais, buvo net kelerius metus kalinamas. O šiandien Lietuvoje nusipelnusių kultūros veikėjų vardai suteikiami net NKVD generalams! Kokią kultūrą Lietuvoje kėlė generolas J. Macijauskas. LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas?! Jis žinomas kaip aktyvus genocido vykdytojas savo ranka iš nagano be pasigailėjimo šaudęs 16-tos lietuviškosios divizijos karius! Kitokios rūšies jo nuopelnų Lietuvoje nežinoma.

Nieko baisaus neatsitiktų, jei koks nors Lietuvos rašytojo kūrinys ir pasiektų Vakarų. Kiekvienas žmogus turi teisę kurti ir skelbti savo kūrybą. Todėl ir kiekviena pastanga praskinti tautos kūrybai kelią į viešumą yra sveikintina.

Kukli pensija už tylėjimą ir merdėjimą yra tautos talentų žudymas. Šie V. Minioto receptai lietuvių tautai nepriimtini.

V. Miniotas šmeižia ne tik Amerikos lietuvius, tiesiančius savo broliams ranką. Šmeižiami ir tie, kurie išdrįsta priimti ją.

1973 m. išleistoje V. Minioto apybraižoje "Atsargiai, Balfas!" ypač šlykščiai šmeižiami politiniai kaliniai Petras Paulaitis ir Petras Paltarokas. Kas yra šie žmonės iš tikrųjų?

Petras Paulaitis — mokytojas, plataus akiračio žmogus, baigęs filosofijos studijas Italijoje. 1941 m. dalyvavo pasipriešinimo sąjūdyje prieš bolševikus, buvo paskirtas Raseinių apskrities viršininku, vėliau protestavo prieš žydų naikinimą Lietuvoje ir, nesutikdamas su nacių politika, iš šių pareigų pasitraukė. Gestapo buvo per-

sekiojamas, ir vos ištrūko iš jo nagų Kaltinėnuose. Pokario metais įsijungė į partizanų pasipriešinimo sąjūdį, tačiau ginkluotose akcijose nedalyvavo, dirbdamas daugiausia pagrindžio spaudos darbą. 1947 m. prie D. Poškos Baublių, Žemaitijoje, buvo suimtas. 1956 m. iš konclagerio paleidžiamas, tačiau jau sekančiais metais suimamas už patriotinių nuotaikų skleidimą Kauno studentų tarpe. Iki šiolei vis dar tebekalinamas Mordovijoje, faktiškai tik už savo pažiūras ir ištikimybę gimtajam kraštui. Jau 28 metai, kai šis taurus žmogus laikomas už groty ir siekiama gyvo jo iš čia neišleisti.

Kada gi pasaulio teisininkai atkreips dėmesį į šį mūsų laikų Šiljono kalinį, kada mūsų užjūrio broliai konkrečiais veiksmais padės šiam didžiajam laisvės kankiniui?!

Ne lengvesnė ir P. Paltaroko dalia. Jis — giliai apsišvietęs žmogus, mokąs užsienio kalbų, buvęs Lietuvos kariuomenės artilerijos kapitonas bei Paryžiaus karo akademijos klausytojas. Kam teko pažinti P. Paltaroką, tas neabejoja jo taurumu, jautrumu, jo gilia meile gimtajam kraštui. Jo ištikimybė Lietuvai ir pažiūrų nuoseklumas ypač nemėgstami šiandieninių Lietuvos šeimininkų. Buvo siūloma P. Paltaroką anksčiau paleisti, išbadėjusio kalinio ištvermę mėginta palaužti balta duona, cukrumi ir sviestu, tačiau jo ranka nepaėmė plunksnos ir nepasirašė po savo pažiūrų pasmerkimo lapu.

Atlikęs 25 metų bausmę, jis ir šiandien neturi teisės gyventi tėvynėje, priverstas vienatvėje ir skurde leisti savo senat-

vės metus. Jis koneveikiamas, kad prieš kelerius metus, būdamas konclageryje, sutiko priimti šiokią tokią materialinę pagalbą.

V. Miniotas šiam kilniam žmogui nešykšti melo ir šmeižto žodžių.

Kai tėvynėn veržėsi svetimųjų ordos, P. Paltarokas liko ginti jos laisvės ir garbingai kovojo kaip karys. Duok Dieve, kad Lietuva turėtų daugiau tokių žmonių!

V. Miniotas savo apybraižose stengiasi atsiriboti nuo bet kokios žvalgybinės veiklos, savo pastangas kovoti prieš Balfą bandydamas pagrįsti pilietiniais motyvais. Tai įrodinėti Lietuvos gyventojams per daug naivu. Šiandien beveik kiekvienas žino, kad bet koks užsienio piliečių kvotimas yra galimas tik su saugumo žinia. Ir tokio pobūdžio akcija, kurią vykdo V. Miniotas, yra senokai numatyta ir apsvarstyta saugumo komiteto.

Nepaisant Helsinkio konferencijos nutarimų, dedamos pastangos, kad Lietuvos gyventojai kuo mažiau bendrautų su užsienyje gyvenančiais tautiečiais. V. Minioto apybraižos yra tik viena iš daugelio suplanuotų šios akcijos priemonių.

Lietuvos gyventojai su viltimi ir ilgesiu žvelgia į Vakarų pasaulį, kada pagaliau karo audrų ir žiaurios okupacijos atskirti vienos tautos žmonės galės netrukdomi bendrauti. Kada lietuvis galės bendrauti su kitomis tautomis, kada galės išvengti prievartinio bendravimo su Lietuvon brukama beveide, amoralia ir viskam abejinga kitataučių mase? Kada? S. K.

T. Ž.

Vokietija

SILPNAI LIETUVISKAI KALBANTIEMS JAUNUOLIAMS šį rudenį organizuojami korespondenciniai lietuvių kalbos kursai. Kursantus registruoja ir išsiuntinėtų anketų laukia M. Siuselis, Schloss Rennhof, 6840 Lampertheim - Huettenfeld. Mokymosi medžiaga bus siunčiama kas dvi savaitės. Uždavinių lapą kursantai gražins kursų vedėjui po savaitės ir jį, jau ištaisyta, gaus su sekančia medžiagos siunta. Registracijos mokestis — 5 DM. Per metus taipgi bus paruošti keturi biuletiniai vokiečių kalba, supažindintys lietuviškai nekalbantį jaunimą su Lietuvos istorija, geografija, tautosaka ir lietuvių išeivija. Tikimasi, kad lietuvių kalbos kursais susidomės ypač tų apylinkių tėvai, kur nėra lietuvišku šeštadienių mokyklų jų vaikams. Visoje V. Vokietijoje veikia tik penkios šeštadienės lietuvių mokyklos, o vaikų stovykla surengiama kartą i metus.

DIENRASTIS "BILD" rugpjūčio 3 d. paskelbė pranešimą apie 24 Lietuvoje prie šventosios rastus gintaro gabalus. Jų svoris — nuo pusantro iki trijų kilogramų. Radio vertė sustiprina tuose gabaluose užkonservuoti vabzdžiai, lapai ir gėlės nuo 60 iki 80 milijonų metų senumo.

ŠYPSENOS

Meškeriojant

Išvažiavo Stasys meškerioti. Šį kartą pasiėmė ir savo žmoną. Nusiyrė valtimi į ežero vidurį. Stasys jau rengėsi leisti meškerę.

— Maryte, paduok dabar man tą skardinę, kur tau krante įdaviau palaikyti. — atsigręžęs kreipėsi į žmoną.

— Skardinę? — Marytė padarė nustebusį veidą. — Ak, tiesa, atsimenu, aš ją įmečiau į ežerą. Tokia purvina ir dar kirminų pilna!

Klasių kova

Marksizmo ekspertai Maskvoje aiškinosi kapitalizmo reikalus, kurie vyksta visai priešingai, negu Marksas pranašavo. Maotsetungo patikėtiniui neseniai Amerikoje lankiusis draugas Liu pareiškė:

— Socializmui Amerika yra mirusi šalis. Kaip pas mus nėra kapitalistų, taip ten nėra darbininkų klasės.

— Kur ji? Likviduota?

— Ne, daug blogiau, — sako Liu, — ji motorizuota...

Ištaigoje

Du tarnautojai susitiko įstaiigos koridoriuje.

— Kaip reikalai jūsų skyriuje?

— Neklausk! Viršininkas spaudžia dirbti už keturis!

— Vargšeliai...

— Visa laimė, kad mes skyriuje aštuoni. Parinko Pr. Alš.

MŪSŲ ŽINIOS

ATMINTINA KOLONIJOS DIENA

Spalio 31 pasižymėjo keliais mūsų kolonijoj svarbiais įvykiais.

BAŽNYČIOS JUBILIEJUS

V. Zelinos šv. Juozapo parapijos bažnyčia sukako 40 metų.

Bažnyčia – didelis ne tik lietuvių katalikiškumo paminklas, o ir visos kolonijos pastangų atspindys. Tatai buvo paminėta ir atšvęsta Mišiomis, kurias 11 val. koncelebravo, kartu su klebonu kun. J. Šeškevičium, t.P. Daugintis ir kun. St. Šileika. Pamaldose dalyvavo apie 400 tikinčiųjų, tarp kurių, jaunimo tau-

romais rūbais atlydėti, Vereador Artur Alves Pinto ir S. Paulo Prefekto atstovas deputatas Dr. José Maria Marin. Mišios buvo paaukotos už bažnyčios statytojus, rėmėjus, geradarius ir visus bet kaip prisidėjusius prie parapijos. Ypatingai buvo primintas bažnyčios statybos iniciatorius ir nenuilstantis lėšų rinkėjas, amžinos atminties KUNIGAS BENEDIKTAS SUGINTAS. Tuo pačiu buvo Dievui priminti ir laikraščio MŪSŲ LIETUVOS steigėjai, rėmėjai, skaitytojai.

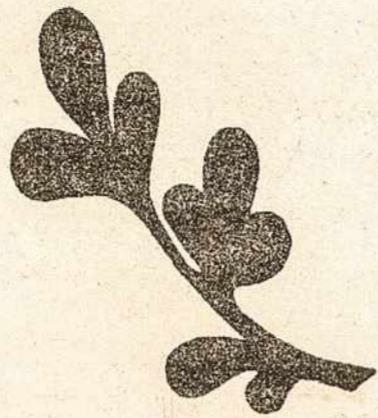
Apeigos bažnyčioj buvo užbaigtos Tautos Himnu.

“LIETUVOS RESPUBLIKOS AIKSTĖS” ATIDARYMAS

Nemažas lietuvių imigracijos Brazilijon 50-čio minėjimo laimėjimas – prieš šv. Juozapo parapijos bažnyčią esančios São José dos Campos aikštės „perkrikštijimas“ „Republica Lituana“ aikšte. Tai jungtinių jėgų – 50-čio minėjimo komiteto ir Brazilijos Lietuvių Bendruomenės valdybos – pasiekti rezultatai.

Po Mišių, kuriose dalyvavo ir jaunimo – „RŪTELĖ tautiniais rūbais uniformuoti skautai, skautės – visa minia išsiveržė į aikštę. Vereador Artur Alves Pinto, kurio dėka išgautas iš São Paulo Prefektūros „Lietuvos Respublikos aikštės“ vardas, sveikino lietuvius, mininčius savo imigracijos 50-metį. ir jiems dėkojo už visa gera, kurį nuveikė Brazilijos labui. Dr. José Maria Marin, São Paulo valstijos deputatas ir Prefekto Olavo Setubal atstovas, paties Prefekto vardu dėkojo už pakvietimą į tokią prasmingą šventę ir pasidžiaugė su lietuviais 50-čio proga.

Kalbėdamas organizacinio komiteto vardu, kap. J. Čiuvinškas dėkojo Vereadorui už įdėtas pastangas dėl „Lietuvos Respublikos aikštės“ ir pačiam Prefektui. P. Ald. Valavičienė to paties komiteto vardu apdovanojo, padėkos ir pagarbos ženklais, abudu augštus svečius lietuviška juosta.

Sugiedojus Brazilijos Tautos Himną buvo atidengta lenta su užrašu „Praça da Republica Lituana“.

Tautinių šokių ansamblis „Rūtelė“ ten pat, naujoje Lietuvos Respublikos aikštėj, pašoko kelis tautinius šokius, susilaukdamas karštų katučių.

GAUSUS SPAUDOS BALIUS

Augštieji valdžios atstovai buvo pakviesti į seniai numatytą Spaudos balių, kuris šiemet susilaukė ypač daug dalyvių. Rengėjai – Šv. Juozapo Vyrų brolija, talkinama Liet. Katal. Moterų Dr-jos narių. nesitikėjo tokio didelio skaičiaus svečių. Mat, išsparduotų pakvietimų skaičius buvo mažesnis. Tačiau jie visus įstengė sutalpinti ir gerai pavaisinti apščiais valgiais (vien tik daržovių buvo 8 rūšys).

Visiems užvalgius ir užgėrus, ponina Aldona Valavičienė 50-čios komiteto vardu padėkojo visiems už dalyvavimą iškilmėse ir aukštiesiems svečiams. Ji skatino, atsidėkoti Alturui Alves Pinto už pastangas išgauti iš São Paulo Prefektūros dekretą pavadinti prieš šv. Juozapo Bažnyčią, esančią aikštę Lietuvos respublikos aikšte, balsuoti rinkimuose už jį, kandidatą į São Paulo miesto tarybą.

Alg. Sliesoraitis dėkojo MŪSŲ LIETUVOS redakcijos ir administracijos vardu dalyviams už pagalbą leidžiant vienintelį Brazilijos lietuvių laikraštį „Mūsų Lietuvą“, prašė jį ir toliau remti, jo leidimą perėmus Tėvams Saleziečiams.

Lietuviškai kalbanti

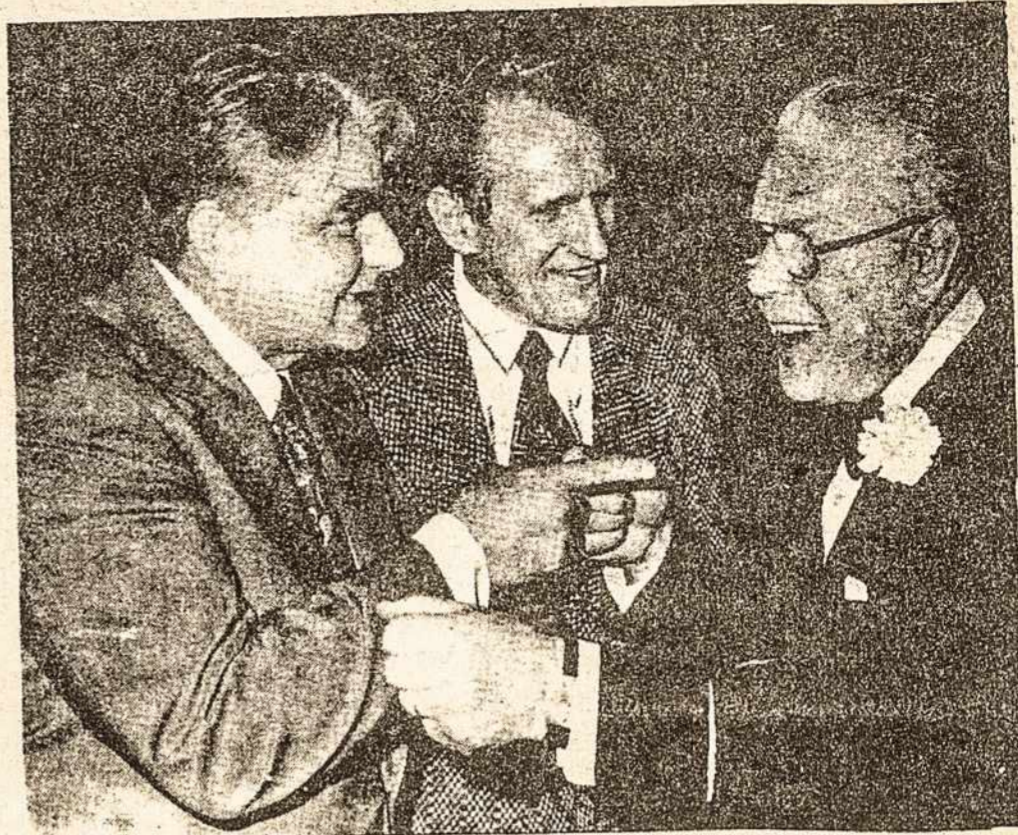
Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS–SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99–V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

NEJAUGI MŪSŲ VEIKĖJAI DAR NEŽINO, KAD VISĄ LIETUVIŠKO JUDĖJIMO PAGRINDĄ SUDARO NE JIE PATYS, O TIKTAI S P A U D A; IR KAD LIETUVYBĖ IŠEIVIJOJ BUS TIK TOL GYVA, KOL MŪSŲ S P A U D A EGZISTUOS!

ŠEIMININKĖMS

SESELĖS KSAVEROS RECEPTAI IŠ AMAZONIJS

MANGŲ LEDAI

Dėl 2/3 gerai išvirtų be žievės ir be fibrų mangų pridėti daugiau kaip 1/3 grietinės saldžios arba rūgščios ir cukraus pagal skonį; viską gerai išplakti su „liquidificador“ ir sušaldyti šaldytuve.

ABAKATŲ LEDAI

Šeši gerai prinokę ir nulupti abakatai; sumaišyti su šešių citrinų sunka ir viena dėžutė „leite condensado“. Gerai išplakti „liquidificador“ ir sušaldyti šaldytuve.

ABACAXI LEDAI

Nulupus ir išėmus kietąją dalį iš abacaxi, išvirti su trupučiu vandens indo dugne, kad neprisiviltų. Atvėsusius abacaxi gabaliukus sudėti į „liquidificador“ su viena dėžute „creme de leite“ ir cukrum pagal skonį. Gerai išplakus, palikti šaldytuve iki sušalimo.

DEGANTIEJI BANANAI

Paimti kelis geros rūšies ir prinokusius bananus, nulupti ir pailgai supjaustyti, apibarstyti cukrum ir iškepti svieste keptuvėje. Apipylus rumu ar konjaku, degančius paduoti į stalą.

MANGŲ BLYNAI

(Dėl šešių asmenų) – Paėmus kvietinių miltų su pienu, mielėm, trupučiu druskos ir trim kiaušiniams, pagaminti tešlą. Visą labai gerai išplakti ir apden-gus palikti tešlą pailsėti 3 ar 4 valandas. Pamerkti tešloje gerą šaukščiuką tirštos saldžios mangų košės ir su didesniu šaukštu pilti į karštą alyvą arba sviestą keptuvėje. Daryti apskritus blynelius ir užtektinai plonus, kadangi jie nuo mielių išsipučia.

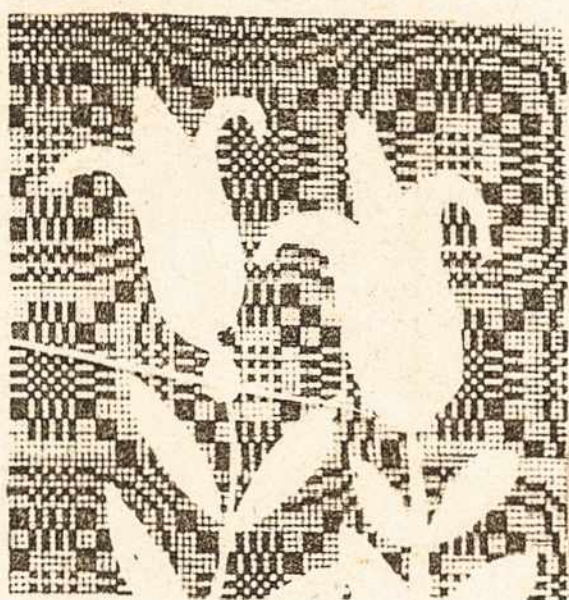
Pastaba: Tešla neturi būti labai skysta, nes kitaip ji neprilimpa prie mangų košės ir keptuvėje pridega prie dugno.

Kada blynai atsiranda lėkštėse ant stalo, dar galima, pagal skonį juos pagerinti, apipilant konjaku ir uždegant ugnį juos maišyti lėkštėje iki konjakas išdeges užges. Tatai duoda savotišką įspūdį ypač vakare, užgesinus šviesą kambaryje – stalas pasilieka apšviestas mažais blynų žiburėliais.

Tai seselės Ksaveros receptai iš Amazonijos.

MŪSŲ ŽINIOS

BLB-nės BALSAVIMAI

Tą pačią dieną vyko ir Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir Revizijos Komisijos rinkimai. Balsavimų urnos buvo V. Zelinoj ir šv. Kazimiero p-jos patalpose; daug balsų buvo surinkta per įgaliotinius įvairiose vietovėse; daug atėjo ir paštu net ir iš tolimų Brazilijos pakraščių, pavz., 40 balsų per A. Kučinską ir Magd. Buitvydieneį, 39 balsai per Kaz. Skorupską ir Alb. Budrevičių, 40 balsų per Ign. Vijūną iš Agua Rasa ir Tatuapé, 45 balsai per Jurg. Matelionį ir Mot. Sėjūną iš Casa Verde. Balsų rinkimų centras buvo pačioj Zelinoj. Kandidatų sąrašas su jų pasiektais rezultatais yra įdėtas atskirai.

BL JAUNIMO SAJUNGOS BALSAVIMAI

Ta pačia proga ir neseniai susikūrusi BL JAUNIMO SAJUNGA pravedė pirmuosius savo balsavimus. Buvo pristatytas 14 kandidatų sąrašas – „chapa unica“, už kurį nariai buvo kviečiami pasisakyti.

BL JAUNIMO SAJUNGA jau yra sudariusi valdybą, kuri pilnam sąstate bus paskelbta vėliau.

Taigi šių metų spalio 31 diena Brazilijos lietuvių kolonijoj liks atmintina šiais keliais svarbiais įvykiais.

LANKO TAUTIEČIUS

Klebonas t. Petras Daugintis kalėdos, lankys lietuvių šeimas Ermelindo Matarazzo, Tatuapé, Sta. Clara, Vila Ema, Sapopemba bairuose. Kun. Stasys Šileika tęsia šeimų lankymą Jačanã, Mandaqui apylinkėse.

Parama „Mūsų Lietuvai“. Tuoj į Aukso Knygą Remti „Mūsų Lietuvai“ įsirašė visa eilė tautiečių, aukodami po 100 kr.: Jon. Adomavičius, Stasė ir Vl. Jurgučiai, Julija ir José Galvão, Eduardas Vinkšnaitis, Magd. Vinkšnaitienė, Ricardo Braslauskas, Petr. Žarkauskas, Ant. Navickas.

200 kr. St. Jurevičius, Kaz. Skorupskas.

600 kr. Gražv. ir Henr. Remenčiai.

50 kr. Elena ir Vlad. Pavilioniai, Antonina ir J. Benžiai.

Po 30 - 10 kr. ir po daugiau, kurių parašai neįskaitomi.

Garbės leidėjai:

Aldona ir Jonas Valavičiai, aukoję 1.000 kr.

Po 500 kr.- Vila Anastácio 1. našlių ir moterų būrelis (Isabel Aglinskas, Kazė Zambas, Ana Polikaitis, Ona Patinskienė); Veron. ir Jonas Dimšos, Petras Šimonis ir Monika ir Stasys Tamošaičiai.

Gauta jau iš karto pinigais 3.320 kr.

Be to, užsisakė ateinantiems 1977 metams: Liūdas Ralickas - 135 kr. ir Julija Jotekaitė Galvão - 200 kr.

• Šeima be lietuviško laikraščio — židinys be tautinės ugnies

Kas aukoja lietuviškai spaudai, remia gyvybines lietuviybės pastangas.

PAGERBSIME MIRUSIUS SAJUNGOS-ALIANČA NARIUS

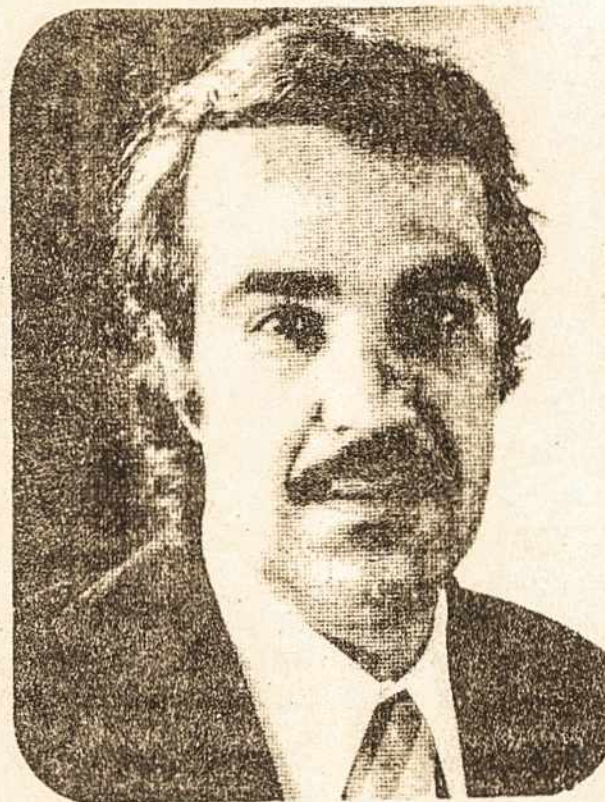
Lapkričio mėn. 21 dieną, 18 valandą – sekmadienį – Lietuvių Sąjungos -Alianča Salėje, Rua Lituânia, 67 – Moóca –

Prelatas Pijus Ragažinskas

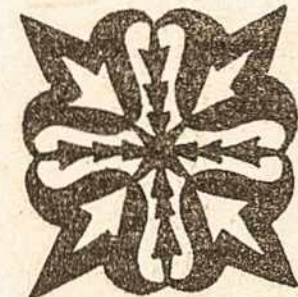
Sąjungos-Alianča Valdybai prašant, atlaikys mišias už visus mirusius Sąjungos narius. Pamaldų metu giedos V. Zelinos L.K.B.Choras. Prašomi dalyvauti mirusiųjų giminės, draugai ir pažįstami.

Nepamirškite. Lapkričio m. 21 d. 18 v.

VALDYBA

ARTUR ALVES PINTO
N.º 2231

TAUTIETI, SAVO BALSU PAREMK VEREADOR ARTUR ALVES PINTO, nº 2231 – ARENA. JIS MUMS JAU PADEJO; TAI BALSUOKIM UŽ JĮ.

JOVEM LITUANO, NAS ELEIÇÕES DO PRÓXIMO DIA 15, VOTE EM QUEM NOS AJUDOU. ARTUR ALVES PINTO, nº 2231 – ARENA.

P A D Ė K A

Literatūros Būrelis dėkoja Rio de Janeiro lietuviams, pasitikusiems juos autobusų stotyje, suteikusiems susisiekimo priemonės ir dalyvavusiems draugiškame būrelio susirinkime š.m. spalio mėn. 23 d.

Ypatingą padėką reiškiamė Inž. K. Audeniui už malonų ir nuoširdų priėmimą ir vaišinimą visų dalyvių savo pasakiško grožio vasarnamyje „PALANGA“

Dėkingi Literatūros Būrelio nariai

Mano didelė padėka mano mieliems draugams, draugėms, pažįstamom, pažįstamiems, dalyvavusiems mano mylimo gyvenimo draugo DOMINIKO LAUČIAUS 2-ųjų mirties metinių Mišiose.

Lieka Jums dėkinga URŠULĖ

SKAITYKIT IR PLATINKIT
MŪSŲ LIETUVĄ!

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS MINI-SOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inser. Estadual: 104.519.017

C. B. C. 00.932.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

SEMANÁRIO

NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 70 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 350 kr. Paskiro numerio kaina: 1,50 kruz. Užuojautos ir sveikinimai nuo 20 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Ne naudoti raštai grąžinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.